Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

24. oktoober 2013*

Eelotsusetaotlus — Sotsiaalkindlustus — Määrus (EMÜ) nr 1408/71 — Perehüvitis — Lapseraha — Siseriiklikud õigusnormid, mis näevad iga lapse kohta ette abi andmise maksuvaba tulu automaatse mahaarvamisega tulust — Perehüvitiste kumuleerumise keeld

Kohtuasjas C-177/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour de cassation'i (Luksemburg) 29. märtsi 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. aprillil 2012, menetluses

Caisse nationale des prestations familiales

versus

Salim Lachheb,

Nadia Lachheb,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud E. Juhász, A. Rosas (ettekandja), D. Šváby ja C. Vajda,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

— Caisse nationale des prestations familiales, esindaja: advokaat A. Rodesch,

— S. ja N. Lachheb, esindaja: advokaat C. Rimondini,

— Euroopa Komisjon, esindajad: V. Kreuschitz ja G. Rozet,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artikleid 18 ja 45 ning nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 3) muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 647/2005 (ELT L 117, lk 1) (edaspidi „määrus nr 1408/71"), artikli 1 punkti u alapunkti i, artiklit 3 ja artikli 4 lõike 1 punkti h ning nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT L 257, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 15) artiklit 7.

2 Taotlus on esitatud Caisse nationale des prestations familiales'i (riiklik perehüvitiste kassa; edaspidi „CNPF") ning S. ja N. Lachhebi (Prantsuse kodanikud, kellest üks töötab Luksemburgis ja teine Prantsusmaal) vahelises kohtuvaidluses CNPF-i otsuse üle võtta abi nimetusega „boni pour enfant" (edaspidi „lapseraha") arvesse nende peretoetuste suuruse arvutamisel, mida S. ja N. Lachhebil on õigus saada Luksemburgi riigilt.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 1408/71 põhjendused 1, 5, 8 ja 10 on sõnastatud järgmiselt:

„arvestades, et: siseriiklike sotsiaalkindlustusaktide kooskõlastamissätted kuuluvad liikmesriikide kodanikest töötajate vaba liikumise valdkonda ning peaksid kaasa aitama kõnealuste töötajate elatustaseme ja töötingimuste paranemisele;

[...]

kõnealuse kooskõlastamise raames on vaja ühenduse piires tagada liikmesriigis elavate töötajate ja nende ülalpeetavate, samuti pärast töötaja surma nende ülalpidamisel olnud isikute võrdne kohtlemine eri riikide õigusaktide alusel;

[...]

eri riikide õigusaktide üheaegse kohaldatavuse ning sellest tuleneva kattumise vältimiseks peaksid ühenduse piires liikuvad töötajad ja füüsilisest isikust ettevõtjad kuuluma ainult ühe liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi alla;

[...]

selleks et võimalikult tõhusalt tagada kõigi liikmesriigi territooriumil töötavate töötajate võrdne kohtlemine, on asjakohane kindlaks määrata, et üldjuhul on kohaldatavad selle liikmesriigi õigusaktid, kus asjaomane isik töötab või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseb."

4 Määruse artikkel 1 näeb ette määruses kasutavad mõisted.

5 Nii sätestab määruse artikli 1 punkt u:

„i) *perehüvitis* – kõik perekonna väljaminekute katmiseks antavad rahalised või mitterahalised hüvitised, mida antakse artikli 4 lõike 1 punktis h osutatud õigusaktide alusel, välja arvatud II lisas osutatud spetsiaalsed sünni- või lapsendamistoetused;

ii) *peretoetus* – korrapärane rahaline toetus, mida antakse sõltuvalt pereliikmete arvust ja vanusest”.

6 Määruse artikli 3 lõige 1 näeb ette:

„Isikutel, kelle suhtes on kohaldatav käesolev määrus, on liikmesriigi õigusaktide alusel samasugused kohustused ja õigus saada samasuguseid hüvesid kui kõnealuse liikmesriigi kodanikel, arvestades käesoleva määruse erisätteid.”

7 Määruse nr 1408/71 artikli 4 lõike 1 punkti h kohaselt kohaldatakse viimast kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad perehüvitisi puudutavaid sotsiaalkindlustusliike.

8 Määruse artikli 4 lõike 2 kohaselt kohaldatakse seda määrust kõigi sotsiaalkindlustuse üld- ja eriskeemide suhtes, olenemata sellest, kas need on osamakselised või mitteosamakselised, samuti kindlustusskeemide suhtes, mis on seotud tööandja või laevaomaniku vastutusega lõikes 1 osutatud hüvitiste suhtes.

9 Määruse artikkel 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Vastavalt artiklile 97 teatatud ja avaldatud deklaratsioonides täpsustavad liikmesriigid artikli 4 lõigetes 1 ja 2 osutatud õigusaktid ja kindlustusskeemid, artikli 4 lõikes 2a osutatud mitteosamakselised hüvitised, artiklis 50 osutatud miinimumhüvitised ja artiklites 77 ja 78 osutatud hüvitised.”

10 Nimetatud määruse artikkel 13 „Üldreeglid” sätestab:

„1. Vastavalt artiklitele 14c ja 14f alluvad isikud, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, ainult ühe liikmesriigi õigusaktidele. Kõnealused õigusaktid määratakse kindlaks vastavalt käesoleva jaotise sätetele.

2. Arvestades artikleid 14–17:

a) liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes kehtivad selle riigi õigusaktid, seda ka juhul, kui ta elab teise liikmesriigi territooriumil või kui tema tööandjaks oleva ettevõtja või isiku registrisse kantud asukoht või peamine tegevuskoht asub teise liikmesriigi territooriumil;

[...]”.

11 Määruse nr 1408/71 artikkel 73 näeb ette:

„Töötajal või füüsilisest isikust ettevõtjal, kelle suhtes kehtivad liikmesriigi õigusaktid, on õigus saada teise liikmesriigi territooriumil elavate pereliikmete eest esimese riigi õigusaktides ettenähtud perehüvitisi, nii nagu elaksid pereliikmed selles riigis ning arvestades VI lisa sätteid.

12 Määruse artikkel 76 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui ühel ja samal ajavahemikul antakse perehüvitisi sama pereliikme eest ja töötamise või tegutsemise tõttu selle liikmesriigi õigusaktide alusel, kelle territooriumil pereliikmed elavad, peatatakse õigus saada hüvitisi teise liikmesriigi õigusaktide alusel asjakohasel juhul artikli 73 või 74 alusel selle summa ulatuses, mida antakse esimese liikmesriigi õigusaktide alusel.

2. Kui hüvitisi ei taotleta liikmesriigis, mille territooriumil pereliikmed elavad, võib teise liikmesriigi pädev asutus lõike 1 sätteid kohaldada nii, nagu oleksid hüvitised määratud esimeses liikmesriigis.”

13 Määruse nr 1612/68 artikli 7 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Töötajat, kes on liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle riigi kodanikest töötajaid, eelkõige seoses töötasu, vallandamise ja töötuks jäämise puhul tööle ennistamise või uue töökoha leidmisega.

2. Tal on samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.”

14 Nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 574/72, millega määratakse kindlaks määruse nr 1408/71 rakendamise kord (EÜT L 74, lk 1; ELT eriväljaanne 05/01, lk 83), mida on muudetud ja ajakohastatud määrusega nr 118/97 (edaspidi määrus nr 574/72”), artikli 10 lõige 1 näeb ette:

„a) Õigus saada hüvitist või peretoetust vastavalt liikmesriigi õigusaktidele, mille järgi selle hüvitise või toetuse õiguse omandamine ei ole seatud sõltuvusse kindlustusest, töötamisest ega füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest, peatatakse juhul, kui samale pereliikmele on sellesama perioodi eest ette nähtud hüvitis kas üksnes teise liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega või tulenevalt määruse [nr 1408/71] artiklite 73, 74, 77 või 78 kohaldamisest, piirdudes sellise hüvitise summaga.

b) Kui kutse- või äritegevus siiski leiab aset esimese liikmesriigi territooriumil:

i) hüvitise korral, mis on ette nähtud kas üksnes teise liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega või määruse artikli 73 või 74 alusel isikule, kellel on õigus saada perehüvitist, või isikule, kellele seda tuleb maksta, peatatakse õigus saada perehüvitist, mis on ette nähtud kas üksnes kõnealuse teise liikmesriigi siseriikliku õiguse või nimetatud artiklite alusel, piirdudes sellise perehüvitise summaga, mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigusaktidega, kelle territooriumil asjaomane pereliige elab. Kulud seoses hüvitisega, mille on maksnud liikmesriik, kelle territooriumil kõnealune pereliige elab, kannab see liikmesriik;

[...]”.

15 Tuleb märkida, et esiteks on määrus nr 1408/71 asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, lk 1) ja teiseks on määrus nr 574/72 asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta rakendamise kord (ELT L 284, lk 1), ning need uued määrused hakkasid määruse nr 883/2004 artikli 91 ja määruse nr 987/2009 artikli 97 kohaselt kehtima 1. mail 2010. Põhikohtuasja asjaolude toimumise aega arvestades jäävad need asjaolud aga määruste nr 1408/71 ja nr 574/72 kohaldamisalasse.

Luksemburgi õigus

16 Lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega (loi concernant le boni pour enfant; *Mémorial* A 2007, lk 3949) muudeti Luksemburgi õiguses laste ülalpidamise korral võimaldatava maksuvaba tulu mahaarvamise süsteemi alates 2008. aastast. Nimetatud seaduse II peatüki artikkel 5 sätestab:

„Kehtestatakse lapseraha käsitlev 21. detsembri 2007. aasta seadus.

Eespool viidatud seaduse artiklid on järgmised:

„Artikkel 1.

Iga lapse kohta – kes elab oma isa ja ema ühises leibkonnas või oma isa või ema leibkonnas, kes üksinda hoolitseb tema hariduse ja ülalpidamise eest, ning kelle jaoks on vastavalt peretoetusi ja riiklike peretoetuste kassa moodustamist käsitleva 19. juuni 1985. aasta seaduse (*Mémorial* A 1985, lk 680; muudetud redaktsioonis) artiklile 1 õigus saada peretoetusi – antakse 4. detsembri 1967. aasta tulumaksuseaduse (muudetud redaktsioonis) artiklis 122 ette nähtud lapseraha, mis arvatakse tulust automaatselt maha.

Artikkel 2.

Lapseraha summa on 922,5 [eurot] aastas. See makstakse vastava maksustamisaasta jooksul ja artiklis 6 viidatud suurhertsogi määrusega kehtestavas korras.

[CNPF] teeb makse, millega loetakse tema kohustus täidetuks, peretoetustele õigust omavale isikule, kes on määratletud artikli 5 esimeses kuni neljandas lõigus, või juhul, kui üks vanematest tagab lapse hariduse ja ülalpidamise üksi, peretoetustele õigust omavale isikule, kes on määratletud peretoetusi ja riiklike peretoetuste kassa moodustamist käsitleva 19. juuni 1985. aasta seaduse (muudetud redaktsioonis) artikli 5 teise lõigu esimeses lauses, koos peretoetuste väljamaksega.

[...]

Artikkel 4.

Käesoleva seaduse rakendamisel, välja arvatud võimalik terminoloogiline kohandamine, on kohaldatavad ka peretoetusi ja riiklike peretoetuste kassa moodustamist käsitleva 19. juuni 1985. aasta seaduse (muudetud redaktsioonis) artikli 23 teine ja kolmas lõik, artiklid 24, 26, 27, 28, 29, 30 ja 31 ning sotsiaalkindlustusseadustiku artikli 208 neljas lõik, artikli 273 viies lõik, artikkel 276, artikli 278 esimene ja teine lõik, artikkel 291, artikkel 292*bis*, artikli 302 neljas lõik, artikkel 311, artikkel 333 ja artikli 334 esimene lõik.

Artikkel 5.

Peretoetusi ja riiklike peretoetuste kassa moodustamist käsitleva 19. juuni 1985. aasta seaduse (muudetud redaktsioonis) artikli 6 esimese lõigu esimest lauset täiendatakse sõnadega „lapseraha”, mis lisatakse pärast sõnu „kooliaasta alguses”.

Artikkel 6.

Suurhertsogi määrusega võib käesoleva seaduse rakendamise korda täpsustada."

[...]”.

17 Peretoetusi ja riiklike peretoetuste kassa moodustamist käsitleva 19. juuni 1985. aasta seaduse artiklist 29 – millele lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seaduse artikkel 4 viitab kui rakendussättele – sai pärast ühtse staatuse kehtestamist käsitleva 13. mai 2008. aasta seaduse (*Mémorial* A 2008, lk 790) jõustumist sotsiaalkindlustusseadustiku artikkel 317. Nimetatud artikkel 29 sätestab:

„Igal juhul kuulub lapse kohta maksmisele ainult üks samaliigiline toetus.

Suurhertsogi määrus ennetab või piirab käesoleva seadusega ettenähtud abi kumuleerumist toetustega, mis on samal eesmärgil nähtud ette mõne muu riigi kui Luksemburgi õiguskorras, suurima võimaliku toetuse summani.”

18 Lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seaduse artikli 6 rakendamiseks antud suurhertsogi 19. detsembri 2008. aasta määruse, milles sätestatakse lapseraha maksmise kord alates 2009. aastast (*Mémorial* A 2008, lk 3305; edaspidi „suurhertsogi 19. detsembri 2008. aasta määrus”), artikkel 1 näeb ette:

„Alates 1. jaanuarist 2009 makstakse igakuiselt lapseraha summas 76,88 [eurot] lapse kohta kõigil kuudel, mil lapseraha ettenägeva 21. detsembri 2007. aasta seaduse artiklis 1 osutatud lapsega seoses on õigus saada peretoetusi täies mahus. […]

Erandina esimesest lõigust arvestatakse lapseraha diferentseeritud lisatoetuse hulka 76,88 [eurose] summa ulatuses lapse kohta kõigil kuudel, mil Luksemburgi sotsiaalkindlustuskassa liikmeks olemise korral on õigus seoses lapsega saada diferentseeritud peretoetusi. Diferentseeritud lisatoetust makstakse üks kord aastas või igas kvartalis tõendi esitamisel selle kohta, mis summas on asjaomasel ajavahemikul saadud muu riigi kui Luksemburg makstavaid toetusi.

Lapseraha maksmine toimub peretoetustega samas korras.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 S. ja N. Lachheb elavad koos oma lastega Mondelange’is (Prantsusmaa). Euroopa Kohtule esitatud toimikust selgub esiteks, et N. Lachheb töötab Luksemburgis, tema abikaasa aga Prantsusmaal, ja teiseks, et S. ja N. Lachhebitel on Luksemburgi õigusnormide alusel õigus saada CNPF-ilt „diferentseeritud lisatoetust”, mille suurus vastab selle toetussumma, millele neil on õigus S. Lachhebi töökohariigis ehk Luksemburgi Suurhertsogiriigis, ja selle toetussumma vahele, mida neil on õigus saada Prantsuse Vabariigilt.

20 S. ja N. Lachhebi vaide peale kinnitas CNPF-i juhtkomitee oma esimehe otsust, millega oli suurhertsogi 19. detsembri 2008. aasta määruse artikli 1 teises lõigus ette nähtud diferentseeritud lisatoetuse arvestamisel, millele S. ja N. Lachhebil on Luksemburgi õigusnormide kohaselt õigus, alates 2009. aasta aprillist arvesse võetud lapseraha.

21 S. ja N. Lachhebi esitatud kaebuse läbivaatamisel muutis sotsiaalkindlustuse arbitraažinõukogu vaidlustatud otsust oma 7. veebruari 2011. aasta otsusega, jättes põhiseaduse artikli 95 alusel suurhertsogi 19. detsembri 2008. aasta määruse kohaldamata, kuna see on lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega vastuolus, sest nimetatud seadus tagab, et maksuvaba tulu laste kohta, kelle eest on õigus saada peretoetusi, tekib lapseraha maksmisel, mis arvatakse tulust automaatselt maha. Arbitraažinõukogu leidis, et S. ja N. Lachhebil on alates 2009. aasta aprillist jätkuvalt õigus saada lapseraha, mis arvatakse maksuvaba tuluna nende tulust automaatselt maha.

22 CNPF esitas selle otsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, esitades viis väidet, millest kolm esimest käsitlevad määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i, artikli 3 lõike 1, artikli 4 lõike 1 punkti h ja artikli 76 lõike 1 ning määruse nr 574/72 artikli 10 rikkumist, kohaldamisest keeldumist, väärkohaldamist või valesti tõlgendamist.

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Luksemburgi õigusnormides ette nähtud lapseraha käsitatakse peretoetusena, mille suhtes kohaldatakse kumuleerumist keelavaid norme, mis on selles valdkonnas ette nähtud.

24 Nimetatud kohus leiab, et diferentseeritud lisatoetuse mehhanism, mis on üle võetud Euroopa Liidu õigusest ja millele viidatakse suurhertsogi 19. detsembri 2008. aasta määruses, on asjakohane juhul, kui seda kohaldatakse abile, mis on määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tähenduses perehüvitis. Seevastu juhul, kui diferentseeritud lisatoetuse mehhanismi kohaldatakse soodustustele, mis ei kujuta endast sotsiaalkindlustushüvitist nimetatud määruse tähenduses, siis võib selline kohaldamine – mille tulemusel ei maksta teatavatele piirialatöötajatele, kes sõidavad muudest liikmesriikidest Luksemburgi tööle, lapseraha täies mahus, samas kui Luksemburgis elavatele töötajatele makstakse seda täies mahus – olla diskrimineeriv meede määruse nr 1612/68 artikli 7, ELTL artiklite 18 ja 45 ning määruse nr 1408/71 artikli 3 tähenduses.

25 Kuna Cour de cassation kahtles selles, kas sellist abi, nagu Luksemburgi õigusnormides ette nähtud lapseraha, tuleb käsitada perehüvitisena määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tähenduses, siis otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas selline abi, nagu on ette nähtud lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega, kujutab endast perehüvitist nõukogu [määruse nr 1408/71] artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tähenduses?

2. Juhul kui esimesele küsimusele antav vastus on eitav, kas [ELTL] artiklitega 18 ja 45, [määruse nr 1612/68] artikliga 7 või [määruse nr 1408/71] artikliga 3 on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid nagu põhikohtuasjas käsitletavad, mis näevad ette, et asjaomases liikmesriigis töötavate, kuid koos oma pereliikmetega teises liikmesriigis elavate töötajate õigus saada sellist abi, nagu on ette nähtud lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega, peatatakse nende elukohaliikmesriigi õigusaktide alusel nende pere liikmetele ette nähtud perehüvitiste summa ulatuses, kuivõrd siseriiklik õigusnorm kohustab kohaldama asjaomase abi suhtes perehüvitiste kumuleerumise keelu norme, mis on ette nähtud [määruse nr 1408/71] artiklis 76 ja [määruse nr 574/72] artiklis 10?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

26 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tõlgendatakse nii, et selline abi nagu lapseraha, mis on kehtestatud lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega, kujutab endast selle määruse tähenduses perehüvitist.

27 Sissejuhatuseks on oluline meenutada, et vastavalt määruse nr 1408/71 artikli 4 lõikele 1, kus mainitakse sõnaselgelt „õigusakte, mis reguleerivad sotsiaalkindlustusliike”, laieneb selle määruse esemeline kohaldamisala liikmesriikide kõigile õigusaktidele, mis reguleerivad selle sätte punktides a–h loetletud sotsiaalkindlustusliike.

28 Täpsemalt on Euroopa Kohus juba korduvalt leidnud, et määruse nr 1408/71 kohaldamisalast välja jäävate ja sinna kuuluvate hüvitiste eristamine põhineb sisuliselt iga abi moodustavatel koostisosadel, eelkõige abi eesmärgil ja andmise tingimustel, mitte aga asjaolul, kas siseriiklikus õiguses loetakse abi sotsiaalkindlustushüvitisteks või mitte (vt 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-78/91: Hughes, EKL 1992, lk I-4839, punkt 14). Veel on Euroopa Kohtul olnud võimalus täpsustada, et puhtformaalseid tunnuseid ei saa abi liigitamisel pidada abi moodustavateks koostisosadeks (vt 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-228/07: Petersen, EKL 2008, lk I-6989, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest järeldub, et kui abi jääb siseriikliku maksuõiguse kohaldamisalasse, ei ole see abi moodustavate koostisosade hindamisel määrava tähtsusega.

29 Selleks hindamiseks tuleb esiteks analüüsida, kas niisugust lapseraha nagu põhikohtuasjas käsitletav tuleb pidada „sotsiaalkindlustushüvitiseks” määruse nr 1408/71 tähenduses.

30 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab abi pidada sotsiaalkindlustushüvitiseks, kui seda antakse abisaajatele seaduses määratletud olukorra alusel, isiku vajadusi konkreetselt ja kaalutlusõigust kasutades hindamata, ning kui see on seotud määruse nr 1408/71 artikli 4 lõikes 1 otseselt loetletud riskiga (vt eelkõige 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-503/09: Stewart, EKL 2011, lk I-6497, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Nagu CNPF ja komisjon märgivad, antakse põhikohtuasjas käsitletavat toetust lapse ülalpidamise korral esiteks automaatselt selleks, et hüvitada selle lapse ülalpidamisega seonduvaid kulusid, ja teiseks on automaatselt makstava toetuse summa kindlamääraline ega sõltu mingil määral taotleja sissetulekust ega maksukohustusest. Seega on selline abi nagu põhikohtuasjas käsitletav tõesti sotsiaalkindlustushüvitis.

32 Lisaks on Euroopa Kohus juba leidnud, et abi liigitamisel sotsiaalkindlustushüvitiseks ei oma tähtsust selle rahastamise viis, nagu seda tõendab asjaolu, et määruse nr 1408/71 artikli 4 lõike 2 kohaselt ei ole mittemaksustatavad hüvitised selle määruse kohaldamisalast välistatud (vt eespool viidatud kohtuotsus Hughes, punkt 21). Samuti on Euroopa Kohtul olnud võimalus täpsustada, et õiguslik mehhanism, mida liikmesriik abi andmiseks kasutab, ei oma tähtsust selle liigitamisel sotsiaalkindlustushüvitiseks (vt selle kohta 15. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-85/99: Offermanns, EKL 2001, lk I-2261, punkt 46).

33 Teiseks tuleb täpselt kindlaks määrata põhikohtuasjas käsitletava abi laad. Sotsiaalkindlustushüvitiste eri liikide eristamiseks tuleb võtta arvesse iga hüvitisega kaetud risk (18. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-406/04: De Cuyper, EKL 2006, lk I-6947, punkt 27).

34 Vastavalt määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunktile i on „perehüvitis” – kõik perekonna väljaminekute katmiseks antavad rahalised või mitterahalised hüvitised”. Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et perehüvitiste eesmärk on aidata pere ülalpidavaid töötajaid sotsiaalselt, pannes ühiskonnale kohustuse nende kulutustes osaleda (vt 4. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 104/84: Kromhout, EKL 1985, lk 2205, punkt 14, ning 19. septembri 2013. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-216/12 ja C-217/12: Hliddal ja Bornand, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunktis i toodud väljendit „perekonna väljaminekute katmiseks” tuleb tõlgendada nii, et sellega peetakse silmas eelkõige avaliku sektori panust perekonna eelarvesse laste ülalpidamisega seotud kulutuste osaliseks hüvitamiseks (eespool viidatud kohtuotsus Offermanns, punkt 41, ja 7. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-333/00: Maaheimo, EKL 2002, lk I-10087, punkt 25).

36 Käesolevas asjas tuleb tõdeda – nagu rõhutavad ka CNPF ja komisjon ning nagu tuleneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust –, et lapseraha, mida lapse ülalpidamise korral makstakse, on avaliku sektori panus perekonna eelarvesse laste ülalpidamisega seotud kulutuste osaliseks hüvitamiseks ning kujutab seega endast perehüvitist määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i tähenduses.

37 See, et avaliku sektori panus perekonna eelarvesse antakse siseriikliku maksuõiguse alusel ning et lapseraha arvatakse lapse kohta võimaldatava maksuvaba tuluna tulust maha, ei sea kahtluse alla sellise abi käsitamist „perehüvitisena” vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 32 meenutatud põhimõtetele.

38 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et selline abi nagu põhikohtuasjas käsitletav lapseraha on perehüvitis määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i tähenduses.

39 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tuleb tõlgendada nii, et selline abi nagu lapseraha, mis on kehtestatud lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega, kujutab endast selle määruse tähenduses perehüvitist.

Teine küsimus

40 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 647/2005, artikli 1 punkti u alapunkti i ja artikli 4 lõike 1 punkti h tuleb tõlgendada nii, et selline abi nagu lapseraha, mis on kehtestatud lapseraha käsitleva 21. detsembri 2007. aasta seadusega, kujutab endast selle määruse tähenduses perehüvitist.

Allkirjad